

Sis ex consellers d'Agricultura alerten que el sistema actual posa en risc el creixement i el futur del sector agrari

En una trobada, organitzada per la Fundació ICG, proposen engegar diverses actuacions que garanteixin la millora i la continuïtat del sector agrari i ramader per assegurar l'activitat econòmica i l'equilibri territorial.

Algunes de les actuacions proposades són comptar amb una administració més propera al sector que elimini la burocràcia, un gran pacte de país que englobi l'aigua, l'alimentació i l'energia, un pla estratègic per l'aigua que inclogui la modernització de tots els regadius, un pacte entre el sector agrari i la distribució per garantir preus justos, i sensibilitzar la societat urbana que el món rural és imprescindible per tenir un país equilibrat y que es consideri el sector com un element destacat de l'economia i la societat catalana.

Així mateix, s'ha destacat que cal una administració compromesa que passi de les paraules als fets i que faci pressió a Europa per canviar les coses, elimini l'excés de normativa, i eviti la burocràcia excessiva que pateix el sector

El grup d'opinió i debat "Compromesos amb el Futur de Lleida", que promou la Fundació ICG, ha celebrat avui una nova trobada per tal d'analitzar i debatre sobre temes d'actualitat i de futur, i fer aportacions per aconseguir un entorn més competitiu a nivell econòmic, social i cultural per al conjunt del territori de les comarques de Lleida.

En aquesta trobada, s'ha analitzat la situació actual que viu avui el sector agrari i ramader de les comarques de Lleida i del conjunt de Catalunya i davant les protestes convocades pels pagesos d'arreu d'Europa. Per tal d'analitzar aquesta situació i mirar d'aportar idees i propostes, la Fundació ICG ha reunit a personalitats que han estat consellers del Departament d'Agricultura de

la Generalitat de Catalunya els darrers anys, entre els quals Francesc Xavier Marimon (conseller d'Agricultura del 1992 al 1999), Josep Grau (conseller d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, del 1999 al 2003), Antoni Siurana (conseller d'Agricultura, Ramaderia i Pesca del 2003 al 2006), Jordi William (conseller d'Agricultura, Ramaderia i Pesca del 2006 al 2007), Joaquim Llena (conseller d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural del 2007 al 2010), i Jordi Ciuraneta (conseller d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació del 2016 al 2017).

En el decurs de la trobada s'ha constatat que el sector ha experimentat una important transformació en les últimes dècades i que ha hagut de fer un gran esforç per adaptar-se a aquest canvis com han estat la modernització, la diversificació de la producció, la globalització i la creixent competència, les noves normatives en la utilització de productes fitosanitaris, la concentració de la producció amb menys nombre d'explotacions agràries i de major tamany, i la pèrdua de pes del sector en el conjunt de l'economia per la desaparició d'explotacions i falta de relleu generacional.

D'altra banda, cal tenir en compte que el desenvolupament de l'espai d'influència de Lleida està vinculat a l'agricultura i la ramaderia, i que el sector ha estat molt eficient. Amb el regadiu s'ha permès garantir i multiplicar la producció, el 30% de superfície de regadiu produeix el 70% de la producció agrícola; la ramaderia intensiva integrada a la indústria ha permès elaborar productes amb molt més valor afegit, i alhora ha creat sinergies amb els camps de conreu extensius de secà; una indústria alimentària transformadora molt diversificada i competitiva que representa, en el seu conjunt de Catalunya, el 22,4% del valor afegit de la indústria alimentària espanyola. També s'ha avançat amb tecnologia, amb centres com l'IRTA, i els productes de qualitat han agafat cada cop més protagonisme i s'han introduït amb força als mercats.

Però des de fa uns anys, el sector s'enfronta a una transformació tècnica per necessitats mediambientals, energètiques i legislatives provinents d'Europa, que posen en risc un creixement de futur i la sostenibilitat del model actual. Davant d'aquest fet en desprén que les institucions han d'aportar solucions que assegurin aquesta continuïtat i millora del sector ja que, a part de representar la producció agroalimentària, el sector primari exerceix una important tasca en la lluita contra la desertització i garanteix l'arrelament de la població al territori. A més, cal tenir en compte que Lleida és el territori que exerceix com a principal punt d'abastiment agroalimentari de Catalunya i de la resta de l'Estat, i que no prendre mesures urgents posa en risc el creixement i la sostenibilitat del model econòmic d'aquest territori i la seva capitalitat agroalimentària.

Dades del sector

Segons l'estudi Evolució de les explotacions familiars agràries a Catalunya. Gener de 2022, del 2015 al 2020 el nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social agrària ha anat disminuint, arribant a la xifra actual de 46.500 persones. Una dada molt significativa és el nombre de declarants de la DUN (Declaració agrària que han de presentar els titulars de les explotacions agràries) que ha anat disminuint progressivament. L'any 2015 es van presentar 55.355 sol·licituds, mentre que l'any 2020 se'n van comptabilitzar 47.940, la qual cosa representa un 13% menys en els darrers sis anys. És important destacar que la majoria de treballadors tenen més de 50 anys, i són una minoria els que tenen menys de 41 anys. Hi ha un clar predomini de l'home vers la dona en el sector, i es desprèn una problemàtica en el procés de relleu generacional.

En resum, a Catalunya, la població activa agrària se situa actualment en l'1,2%, quan fa mig segle era de quasi un 40%. Es constata la desaparició progressiva i constant de les petites explotacions agràries i, en paral·lel l'increment de les explotacions agràries de grans dimensions. La superfície agrícola també ha anat minvant, ara ocupa una mica menys del 25% del territori. Els boscos han guanyat molt terreny: avui suposen més del 65% del país, representant això un increment de la nostra vulnerabilitat als impactes del canvi climàtic. En l'actualitat, en municipis de menys de 5.000 habitants hi viu un 10% de la població catalana, mentre que fa un segle era més del 50%. Malgrat la pèrdua de pes relatiu en termes poblacionals i econòmics, cal tenir en compte el seu rol decisiu pel que fa a la producció alimentària de proximitat, a la protecció del paisatge, a la lluita contra el canvi climàtic i a l'equilibri territorial.

Malestar del sector

Hi ha malestar general al sector, que apunta a diversos motius: des de l'increment dels costos de producció, els baixos preus que els paguen, la falta de control en els productes que arriben de les importacions, la nova política agrària comuna que no comporta un tractament equitatiu per a tota la pagesia professional, la greu sequera que els afecta amb restriccions al reg que han agreujat la situació en moltes explotacions agràries i, sobretot, l'excés de burocratització que pateixen i els continus canvis legals. També reclamen mesures per garantir el relleu generacional a les explotacions agràries. Tot aquest malestar s'incrementa amb l'aparició d'una nova cultura urbana i un ecologisme utòpic que, al contrari que promou tant la FAO i el Grup Intergovernamental d'Expert sobre el Canvi Climàtic, ambdós organismes de les Nacions Unides, van en contra de la "intensificació sostenible"; no al regadiu; no a les granges intensives; no als progressos tecnològics; no als hivernacles, i en molts cassos amparats per les institucions.

En aquest sentit, se senten abandonats per part de les institucions i la societat en general, creant això un alt descontentament en el sector.

Davant de tot això, els membre del grup d'opinió i debat Compromesos amb el Futur de Lleida, que promou la Fundació ICG, i els sis exconsellers d'Agricultura reunits avui ha proposat algunes actuacions per intentar reconduir la situació actual que viu avui el sector agrari i ramader com comptar amb una administració més propera al sector que elimini la burocràcia, aconseguir un gran pacte de país que englobi l'aigua, l'alimentació i l'energia, ja que l'alimentació depèn de l'agricultura, un pla estratègic per l'aigua que inclogui la modernització de tots els regadius, un pacte entre el sector agrari i la distribució per garantir preus justos, i sensibilitzar la societat urbana que el món rural és imprescindible per tenir un país equilibrat i que es consideri el sector com un element destacat de l'economia i la societat catalana, entre d'altres. Així mateix, s'ha destacat que cal una administració compromesa que passi de les paraules als fets i que faci pressió a Europa per canviar les coses, elimini l'excés de normativa, i eviti la burocràcia excessiva que pateix el sector

Eixos reclamats pel sector i propostes del Grup:

- Burocràcia excessiva

Davant la gran burocràcia que ha de fer front el sector (declaració agrària, declaració de nitrogen, llibre de registre d'explotacions, registre de fitosanitaris, tractament de purins, tractament de residus), fet que representa un gran número de controls i formularis a omplir, siguin físics o digitals, **cal recuperar una administració més propera al territori, amb oficines locals i comarcals que donin suport al sector i que no només el controli, prioritzant el suport a l'emprenedoria i a la incorporació a l'activitat agrària i ramadera. Cal establir d'una vegada per totes el concepte d'administració única i utilitzar eines que eliminin les gestions burocràtiques al sector fent pressió també a les institucions europees.**

- Increment dels costos de producció

En els últims anys han augmentat els costos de producció al sector agrari i ramader. Segons l'últim Informe Anual d'Indicadors del Ministeri d'Agricultura, Ramaderia i Alimentació, l'any 2022 els costos agraris van registrar un augment interanual del 32%. Les pujades més altes van ser les dels fertilitzants, els carburants i l'electricitat. També l'augment del salari mínim interprofessional, l'SMI, en un 5%, s'ha convertit en un cost afegit per als pagesos que necessiten molta mà d'obra. Es defensen sous justos però s'assegura que les cotitzacions de la Seguretat Social ofeguen el

sector. **En aquest sentit, cal destinar recursos a paliar aquests costos com els ajuts al gasoil agrícola i els ajuts per fomentar la contractació laboral del sector.**

- L'establiment de preus i que en molts casos estan per sota el cost de producció

El sector agrari i ramader denuncia que se'ls paga per sota del cost de producció i que, per tant, estan perdent diners per treballar. **La distribució no és l'enemic de l'agricultura. El cost de producció puja per les fluctuacions de les importacions, el cereal, la competència externa i els costos d'altres productes com l'energia, etc... Cal treballar per buscar acords entre el sector productiu i el de la distribució per garantir preus justos.**

- Falta de control en els productes que arriben de les importacions

El sector també reclama que els productes alimentaris importats de tercers països compleixin les mateixes exigències normatives que els produïts a la Unió Europea.

En aquest sentit, calen mesures de control molt més exigents. L'administració ha de garantir aquest compliment i prohibir l'entrada de productes que no compleixin amb les mesures de producció establertes per la Unió Europea. A més, és necessari que la ciutadania tingui un major coneixement de la cadena alimentària, des de la producció primària i el seu origen fins al lliurament al consumidor final, per tal de promoure'n el coneixement i la seguretat alimentària, per aquest motiu calen normatives d'etiquetatge més exigents i que es promoció i es fomenti el consum de productes de proximitat.

- Ajuts a la incorporació de joves i el relleu generacional

El sector també reclama es reforci la incorporació de joves al camp per garantir el relleu generacional. El sector demana solucions per acabar amb la greu crisi de falta de relleu a les explotacions agràries i la falta de mà d'obra. **La incorporació de joves al camp és fonamental per afavorir el relleu generacional i fomentar l'arrelament a la terra. En aquest sentit, cal valoritzar la professió de pagès perquè sigui un motor d'atracció de talent cap al sector agroalimentari i, per això cal que la PAC destini recursos a aquesta activitat. També per assegurar el relleu generacional cal posar en marxa mesures com reduir o eliminar l'impost de transmissions en el sector agrari, i per pal·liar al falta de mà d'obra cal tornar a la contractació en origen. Per garantir la mà d'obra qualificada també cal posar en marxa mesures que reforçin la formació de les persones que treballen en el sector agrari i ramader.**

- Conseqüències de la sequera

El sector denuncia falta d'implicació de les administracions i de la ciutadania en considerar-los un sector de primera necessitats davant els efectes de la sequera. Els pagesos reclamen més ajudes

i rebaixar les restriccions al reg imposades i que han agreujat la situació en moltes explotacions. **Cal destinar ajuts perquè el sector pugui fer front a les noves transformacions i les noves maneres de produir afavorit l'estalvi d'aigua propiciant la concentració parcel·lària i la modernització dels regadius. A més, cal destinar recursos a reforçar els sistemes de reg enllaçant les canalitzacions del Noguera Pallaresa i el Segre per incrementar la capacitat de reserves per ampliar els cabals d'aigua destinada al regadiu.**

Lleida, 29 de febrer de 2024